

Universell utforming som regional utfordring - Pilotfylker

Tiltak K1. 2 i Regjeringens handlingsplan for universell utforming og økt tilgjengelighet 2009 - 2013 – Norge universelt utformet 2025

Nasjonal prosjektbeskrivelse

Miljøverndepartementet 17. mars 2010.

1. INNLEDNING

Dette dokumentet inneholder felles prosjektbeskrivelse for pilotfylkene og Miljøverndepartementet innenfor tiltak K1 i ”Norge universelt utformet 2025 - Regjeringens handlingsplan for universell utforming og økt tilgjengelighet 2009 - 2013”. Prosjektbeskrivelsen omfatter perioden 2009 - 2013.

Tiltak K1 beskrives slik:

Tiltak K1

Nasjonalt utviklingsprosjekt i fylker og kommuner.

Universell utforming utvikles som en strategi kommunal og regional planlegging og forvaltning. Tiltaket inkluderer ressurskommuner, pilotfylker og nye pilotkommuner. Alle fylker og 25 % av kommunene bør aktivt med innen 2014.

Gjennomføring: 2009 – 2013.

Ansvarlig: Miljøverndepartementet.

I Miljøverndepartementets brev av 16. januar 2009: ”Universell utforming som regional utfordring – invitasjon til å søke om å bli pilotfylke”, presiseres hensikten med tiltaket i tillegg slik:

Intensjonen med pilotfylker for universell utforming er å øke innsatsen på regionalt nivå utover det ordinære for å skape bedre og tettere samhandling mellom fylket, kommuner og nasjonale instanser.

Det skal skapes resultater på kommunalt, regionalt og nasjonalt nivå, både innen offentlig og privat virksomhet.

Tiltaket vil administreres av Miljøverndepartementet under navnet:

”Universell utforming som regional utfordring - pilotfylker - kommunerettet satsing i ny handlingsplan for universell utforming.”

Dette innebærer at Tiltak K1 utover dette skal bidra til bl.a. følgende mål i "Norge universelt utformet 2025":

- Kommunene bør arbeide for at alle kommunesentra i Norge blir universelt utformet
- Alle kommuner har friluftsområder for allmenn bruk som er universelt utformet
- Alle kommuner bør ha vedtatt kommuneplan med retningslinjer og bestemmelser for universell utforming innen 2015
- Universell utforming bør være et integrert prinsipp i alle regionale planer innen 2015
- Alle fylker og 25 % av kommunen bør delta aktivt i nasjonalt utviklingsprosjekt for universell utforming med kommune og fylkesrettet satsing innen 2014
- Alle kommuner bør ha deltatt aktivt i veiledning om ny plan- og bygningslov innen 2010.

2. DOKUMENTET OMHANDLER (INNHOLDSFORTEGNELSE)

- Hensikten med felles prosjektbeskrivelse
- Hensikt med pilotfylker for universell utforming
- Forutsetninger
- Visjon
- Hovedmål
- Resultatmål
- Hovedtidsplan og milepæler
- Pilotfylkenes prosjektplan - dokumentasjon og rapportering
- Evaluering
- Aktører og organisering
- Prosjektøkonomi

3. HENSIKTEN MED FELLES PROSJEKTBEKRIVELSE

Prosjektbeskrivelsen skal:

- bidra til effektiv prosjektgjennomføring ved å synliggjøre felles mål, forventninger og roller i et felles dokument for pilotfylkene, Miljøverndepartementet og andre medvirkende i deltiltak K1.2.
- kommunisere prosjektets mål overfor alle de aktørene som er/blir involvert i deltiltaket.

Denne prosjektbeskrivelsen skal fungere som en "samarbeidsavtale" mellom Miljøverndepartementet og pilotfylkene og er retningsgivende for det enkelte fylket og departementet.

4. HENSIKT MED PILOTFYLKER FOR UNIVERSELL UTFORMING

Pilotfylker for universell utforming skal bidra til å:

- utvikle universell utforming i regional planstrategi
- innarbeide universell utforming i egen virksomhet
- virkeliggjøre nasjonale mål i Regjeringens handlingsplan "Norge universelt utformet 2025" – med særlig vekt på de som er omtalt innledningsvis i dette dokumentet.
- gjennomføre handlingsplanens "Tiltak K1, Nasjonalt utviklingsprosjekt i fylker og kommuner".
- formidle på en systematisk måte egne erfaringer i fylkene, både fra tidligere arbeid og erfaringer som høstes i prosjektperioden.
- gjøre kommunene i eget fylke kjent med lokale erfaringer som er nedfelt blant annet i rapporten "Universell utforming som kommunal strategi. Erfaringer og resultater fra pilotkommunesatsingen 2005 - 2008 (T-1472)".

Pilotfylkene skal arbeide med sikte på å skape en "merverdi" for feltet utover ordinært ansvar ved:

- å gjennomføre utviklingsarbeid på universell utforming og kompetansebygging i egen virksomhet
- ha en strategi for formidling av kunnskap og erfaringer mellom kommuner
- ha en personressurs som koordinator for intern og ekstern virksomhet
- organisere pilotfylkearbeidet best mulig med utgangspunkt i det enkelte fylkets spesielle forutsetninger
- sikre god politisk forankring og medvirkning.

5. FORUTSETNINGER

Miljøverndepartementet skal sørge for:

- økonomisk godtgjørelse knyttet til den "meraktivitet" status som pilotfylke representerer
- nasjonal prosjektledelse
- to samlinger i året for nøkkelaktører i fylkene
- særskilte prosjektledersamlinger (to per år)
- god kobling mellom pilotfylkene og ressurskommunene og til relevante nasjonale satsinger
- nettsted www.universell-utforming.miljo.no
- bistand til gjennomføring av eventuelle delprosjekter
- markedsføring av pilotfylkene som kompetansemiljøer
- bistand til formidling av eksempler underveis
- sluttrapport i 2013
- evaluering.

Fylkesmannen og fylkeskommunen har i felleskap ansvaret for organisering og gjennomføring av pilotfylkeprosjektet i de respektive pilotfylker.

6. VISJON

Hele samfunnet for alle!

7. HOVEDMÅL

Pilotfylkene skal legge til grunn for sitt arbeid omforente hovedmål. Disse hovedmålene er formulert på bakgrunn av mål i Regjeringens handlingsplan, gjengitt innledningsvis i dette dokumentet. Felles hovedmål skal bidra til at det regionale arbeidet samlet sett får en innretning som peker direkte mot de nasjonale målene. Samtidig er hovedmålene formulert så romslig at de gir godt handlingsrom for den regionale aktiviteten. For å vise koblingene er de aktuelle nasjonale målene gjengitt i *kursiv*.

Hovedmål 1

Integrere universell utforming i regional virksomhet i regional virksomhet og være forbilde for fylker og kommuner.

Referanse til handlingsplanens mål:

- *Universell utforming bør være et integrert prinsipp i alle regionale planer innen 2015.*

Hovedmål 2

Bistå kommunene innenfor eget fylke til å bli gode på universell utforming.

Referanse til handlingsplanens mål:

- *Kommunene bør arbeide for at alle kommunesentra i Norge blir universelt utformet.*
- *Alle kommuner har friluftsområder for allmenn bruk som er universelt utformet.*
- *Alle kommuner bør ha vedtatt kommuneplan med retningslinjer og bestemmelser for universell utforming innen 2015.*

Hovedmål 3

Være dialogpartner og bidragsyter i det nasjonale arbeidet for universell utforming ved å ta initiativ og medvirke i ulike nettverk og samarbeidsfora

Referanse til handlingsplanens mål:

- *Alle fylker og 25 % av kommunen bør delta aktivt i nasjonalt utviklingsprosjekt med kommune og fylkesrettet satsing innen 2014.*
- *Alle kommuner bør ha deltatt aktivt i veiledning om ny plan- og bygningslov innen 2010.*

Hovedmål 4

Initiere og delta i delprosjekter sammen med kommuner, nasjonale og/eller regionale kompetansemiljøer.

Hovedmål 5

Aktiv og utadrettet kunnskaps- og resultatformidling.

8. RESULTATMÅL

Under hvert hovedmål skal det utarbeides resultatmål.

Resultatmålene skal:

- utformes som konkrete arbeidsmål for det regionale arbeidet innenfor prosjektets hovedmål, slik de er nedfelt i felles prosjektbeskrivelse
- utarbeides og prioriteres av pilotfylkene som grunnlag for deres aktivitet som pilotfylker
- inngå i den årlige prosjektplanen for pilotfylket
- gi dokumentasjon til nasjonalt nivå gjennom årlig rapportering

Nedenfor er det angitt noen resultatmål som skal brukes i rapporteringen fra fylkene til Miljøverndepartementet. Det forventes ikke at alle fylker skal bidra på alle resultatmål, men at tiltaket samlet sett viser aktivitet og resultat på de omforente hovedmålene når perioden for tiltaket avsluttes. Fylkene står fritt til å formulere egne resultatmål/arbeidsmål på alle relevante sektorområder.

Hovedmål 1

Integrere universell utforming i regional virksomhet og være forbilde for fylker og kommuner.

Resultatmål:

- *Ha konkretisert regionalpolitiske utfordringer knyttet til universell utforming i et handlingsprogram.*

Hovedmål 2

Bistå kommunene innenfor sitt fylke til å bli gode på universell utforming.

Resultatmål:

- *Ha etablert nye pilotkommuner i eget fylke (jfr. tiltak K1).*
- *Ha bidratt til samarbeid mellom kommuner og nasjonalt utviklingsarbeid som angår geografiske informasjonssystemer for innhenting og presentasjon av data om universell utforming (jfr. tiltak P2).*
- *Ha bidratt til samarbeid mellom kommuner og nasjonalt arbeid knyttet til friluftsområder og lokal luftkvalitet (jfr. tiltak P3).*

Hovedmål 3

Være dialogpartner og bidragsyter i det nasjonale arbeidet for universell utforming ved å ta initiativ og medvirke i ulike nettverk og samarbeidsfora.

Resultatmål:

- *Stått til disposisjon for utvikling og gjennomføring av tiltak K5 i Regjeringens handlingsplan for universell utforming: Kompetanseprogram for politikere og ansatte i kommunene.*
- *Bidratt til utvikling av et program med fokus på universell utforming i kommunesentraene (se tiltak P1 i Regjeringens handlingsplan).*
- *Bidratt til utvikling og samordning av verktøy og veiledningsmateriell for utvikling av universell utforming i kommunale planer.*
- *Ha invitert et nabofylke/vennskapsfylke.*

Hovedmål 4

Initiere og delta i delprosjekter sammen med andre fylker, kommuner, nasjonale og/eller regionale kompetansemiljøer.

- *Ha initiert/deltatt i delprosjekter*

Hovedmål 5

Aktiv og utadrettet kunnskaps- og resultatformidling.

- *Publisering av artikler og nyheter*
- *Formidling på kurs og konferanser*
- *Synliggjøring på eget nettsted hos fylkesmann / fylkeskommune*

9. HOVEDTIDSPLAN OG MILEPÆLER

- Varighet: 2009 – 2013 (oppstart 2009, full iverksetting 2010).
- To årlige samlinger med deltakelse av 3 personer per enkeltfylke og 5 personer for parfylket (prosjektleder og for øvrig vekslende deltakelse).
- En felles samling med ressurskommunene – om høsten.
- Årlig rapportering på hovedmål og resultatmål jf. punkt 7 og 8 over.
- Sluttrapportering fra pilotfylkene 1.7. 2013.
- Nasjonal sluttrapport desember 2013.
- Evaluering avsluttet første halvår 2014.

10. PILOTFYLKENES PROSJEKTPLAN – DOKUMENTASJON OG RAPPORTERING

Pilotfylkene skal utarbeide prosjektplan for sin aktivitet som pilotfylke og denne skal beskrive:

- Innsatsområder
- Strategi for det regionale arbeidet, herunder samarbeid og arbeidsdeling mellom fylkekommune og fylkesmann
- Strategi for det kommunerettede arbeidet
- Personressurser
- Organisering og forankring i fylket, herunder medvirkning og fylkesrådets rolle
- Utdype egne arbeidsmål basert på hovedmålene og resultatmålene i den felles prosjektbeskrivelsen
- Økonomi
- Rapportering.

Pilotfylkene skal rapportere årlig på hovedmål og resultatmål jf. punkt 7 og 8 over, basert på pilotfylkenes prosjektplaner. Rapport skal sendes Miljøverndepartementet innen 1. november.

Pilotfylkene skal årlig rapportere for anvendelse av tilskuddsmidler pr. 15. januar påfølgende år.

11. EVALUERING

Miljøverndepartementet vurderer i samråd med Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet behovet for og innretningen på evaluering og utformer oppdrag med sikte på ferdigstillelse av evalueringsrapport første halvår 2014.

12. AKTØRER OG ORGANISERING

Sentrale aktører i prosjektet:

- Miljøverndepartementet v/Avdeling for regional planlegging.
- Pilotfylkene
- Ressurskommunene herunder enkeltkommuner, parkommuner
- Kommunenes Sentralforbund.

Prosjektorganisering:

- Miljøverndepartementet har prosjektledelse og ansvar for nasjonal koordinering av tiltaket og rapporterer til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.
- Pilotfylkene har selvstendig ansvar for oppfølging av egen prosjektplan. De deltar i de angitte samlinger med prosjektleder og andre etter nærmere avklaring.

Instanser på nasjonalt nivå som Statens bygningstekniske etat, Husbanken, Deltasenteret o.a. trekkes med i arbeidet etter nærmere avtaler.

Organisering av delprosjekter innenfor hovedmål 5 avklares med Miljøverndepartementet.

13. PROSJEKTØKONOMI

Direkte støtte til pilotfylkene er knyttet til stimuleringsmidlene til handlingsplanen 2009- 2013. Tilskuddene er p.t. fastsatt til:

- 2009 (oppstartsår): kr. 125 000 (parfylke kr. 200.000)
- 2010 – 2013 : kr. 250 000 (parfylke kr. 400.000)
- Nasjonal koordinator
- Samlinger
- Støtte til delprosjekter